

26 OKT. 2001
Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

~~VERTROUWELIJK~~

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No. 11 1963

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

V E R T R O U W E L I J K

162

Maandoverzicht no. 11 - 1963

(Tijdvak 1-11-1963 t/m 30-11-1963)

I N H O U D

	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
De dictatuur van het proletariaat	1
Historische vormen van deze dictatuur in de Sowjet-Unie en elders	2
Moeilijkheden bij de praktische toepassing	7
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	
De eenheidspolitiek en haar aanknopingspunten	9
Herdenking van de Oktoberrevolutie 1917	11
De geldzorgen van de partij en haar pers	12
De CPN wil een steviger aanpak in de agrarische sector	14
Waarheid-commentaar op de dood van president Kennedy	15
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Voortdurende tweedracht in de internationale vredesbeweging	16
Chinees Kennedy-incident	17
Protestmars van jongeren tegen voorgenomen executie van Amerikaanse negerjongen	17
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
Propaganda voor uitkering ineens over 1963	19
WVV contra Chinese opvattingen	20
V. <u>Andere groeperingen</u>	
PSP-bemoeienis met de loonstrijd	24
De trotskisten en het geschil Moskou/Peking	25
<u>Buitenlands reisoverzicht</u>	27
<u>Overzicht stakingen november 1963</u>	30
<u>Agenda</u>	33

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

De dictatuur van het proletariaat

De marxistisch-leninistische theorie over de dictatuur van het proletariaat kon na de geslaagde Oktoberrevolutie van 1917 in Rusland voor het eerst aan de praktijk worden getoetst. Voor de communisten is deze dictatuur het instrument voor de revolutionaire hervorming van de kapitalistische maatschappij in een socialistische, uiteindelijk klassenloze communistische maatschappij. Marx en Engels noemden haar de noodzakelijke overgangsfase tussen het kapitalisme en het communisme, een dictatuur van de overgrote meerderheid der arbeidersklasse over de minderheid der uitbuitende klassen.

In zijn kritisch commentaar op het Program van Gotha (van 1875) stelde Marx, dat er na de proletarische revolutie een overgangsstadium zal zijn, waarin de resten van de vijandige klassen moeten worden geliquideerd: "Dit is tevens een politieke overgangperiode, waarin de staat niet anders kan zijn dan de revolutionaire dictatuur van het proletariaat".

Op zijn beurt interpreteerde Lenin - in "Staat en Revolutie" van 1917 - dit beginsel, voor wat de kern ervan betreft, niet anders: "De overgang van de kapitalistische naar de communistische maatschappij is onmogelijk zonder een 'politieke overgangperiode' en de staat kan in deze periode alleen de revolutionaire dictatuur van het proletariaat zijn".

Lenin lichtte zijn denkbeelden over de betekenis van de dictatuur van het proletariaat nader toe, in zijn polemisch verweer op een in 1918 verschenen pamflet, dat Karl Kautsky, vooraanstaand theoreticus van de toenmalige Duitse sociaal-democratie, tegen "Staat en Revolutie" had geschreven. Lenin betoogde tegen "de renegaat Kautsky", dat de dictatuur van het proletariaat het meest essentiële element van Marx' doctrine uitmaakte.

Voor het eerst lanceerde de Sowjet-leider hier openlijk de doctrin van de "proletarische democratie", waaraan hij alle goede, positieve eigenschappen toekende, die z.i. ontbreken in de "bourgeois-democratie".

Het was, volgens Lenin, de historische verdienste van Marx, de Parijse Commune (van 1870/71) te hebben gezien als het standaardvoorbeeld van de proletarische dictatuur, die het burgerlijk-democratische

parlementaire stelsel had afgeschaft.

Ook Stalin gaf - in "Vraagstukken van het Leninisme" (1926) - zijn visie op de dictatuur van het proletariaat, die slechts de uitkomst kon zijn van "de vernietiging van het staatsapparaat der bourgeoisie, van haar leger, ambtelijk apparaat en politie".

In oktober 1956 - dus na het in februari van dat jaar gehouden XXste CPSU-congres, dat de mogelijkheden van de vreedzame en de parlementaire weg naar het socialisme erkende - stelde Moskou nog eens vast, dat de dictatuur van het proletariaat in de overgangperiode onder alle omstandigheden het wezenlijke kenmerk van de socialistische revolutie is. De parlementaire weg naar het socialisme, zo werd daaraan toegevoegd, is onmogelijk zonder de vestiging van deze dictatuur.

Historische vormen

De Sowjet-Unie - Afgezien van het kortstondige bestaan der Parijse Commune (1870/71) kreeg de dictatuur van het proletariaat voor het eerst gestalte na het welslagen van de Russische Oktoberrevolutie, in november 1917. Deze dictatuur van de meerderheid, de werkende klasse, over een minderheid van "bourgeois reactionairen" nam al direct een gewelddadig karakter aan tengevolge van de omstandigheden waaronder zij moest worden gevestigd. In de chaotische jaren, waarin de revolutie werd bedreigd door burgeroorlog en interventie van de zijde van verschillende "imperialistische" mogendheden, ontwikkelde het nieuwe bewind zich tot een instituut van dwang en bloedige terreur, dat de Russische maatschappij met geweld en radicaal hervormde en miljoenen klasse-vijanden tot slachtoffers maakte. De opbouw van het totalitaire staatsapparaat zoals Lenin zich dat had voorgesteld, werd binnen enkele jaren tijds in grote lijnen voltooid. Het apparaat werd geïnspireerd door de partij van Lenin, die geen andere naast zich dulde. Volgens de staatsrechtelijke formulering berustte alle macht bij de raden (de Sowjets) van boeren en arbeiders; in feite echter kwam deze dictatuur van het proletariaat neer op de absolute heerschappij van de partij.

Ook de grondwet die Stalin in 1936 invoerde, met haar overdracht van alle regeringsbevoegdheden aan de Opperste Sowjet der USSR, bemaantelde slechts de ware machtsverhoudingen. De partij bleef de bron van alle gezag, waardoor er in de praktijk geen sprake kon zijn van enige democratie in westerse zin. Nochtans pretendeerde Stalin in een toelichting op deze grondwet, dat zij de meest democratische ter wereld was.

Verder stelde hij, dat het socialisme in de Sowjet-Unie "de volledige overwinning" had behaald, hetgeen volgens hem betekende dat de vijandige klassen waren geliquideerd en dat er voortaan slechts één klasse bestond: de arbeidersklasse van de Sowjet-Unie. Dit verhinderde hem overigens niet een jaar later zijn beruchte these af te kondigen aangaande de "toenemende verscherping van de klassenstrijd" bij de voortschrijding van de opbouw van het socialisme, waarmee aan de grote zuiveringen uit de jaren 1936-1939 een schijn van rechtvaardiging werd verleend.

Het XVIIIde CPSU-congres van 1939 wijzigde op grond van Stalins proclamatie van 1936 de toenmalige tekst der partijstatuten. De "dictatuur van het proletariaat" werd omgedoopt in een "dictatuur van de arbeidersklasse". Beide uitdrukkingen bleven echter naast elkaar gebruikt ter aanduiding van hetzelfde staatsbestel, dat meer en meer aan proletarisch-democratische inhoud verloor.

Eerst na de dood van Stalin kon de basis worden gelegd voor een zeker herstel van de door Lenin geprezen democratie. Hierbij was slechts sprake van de "socialistische legaliteit", die geen vrijheden erkent buiten de door de communistische partij aangewezen grenzen.

Op het XXIIste CPSU-congres in oktober 1961, dat met veel fanfare de definitieve overwinning van het socialisme in de Sowjet-Unie verkondigde, werd de CPSU in het toen aanvaarde nieuwe partijprogramma voor het eerst aangeduid als "de partij van het gehele volk" en de USSR als "de staat van het gehele volk". Daarmee kwam, voorzover het de Sowjet-Unie betrof, formeel een einde aan de dictatuur van het proletariaat.

De Sowjet-satellietstaten - De satellieten van de Sowjet-Unie, die na de tweede wereldoorlog veelal met behulp van het Rode Leger in Oost-Europa gevormd werden, kregen ter onderscheiding van het socialistische moederland de titel van "Volksdemocratie". Met deze benaming werd oorspronkelijk te kennen gegeven, dat het hier (nog) geen dictatuur van het proletariaat betrof, aangezien ook niet-communistische partijen aan de regering deelnamen (zij het dan onder strikte leiding van de communistische partij) en ook de staatsvorm niet dezelfde was als die van de USSR.

Onder de omstandigheden waarin binnen deze volksdemocratiën de grondslag voor het socialisme gelegd werd, won de gedachte veld, dat er ook "andere wegen" naar het socialisme mogelijk waren dan de weg die

de Sowjet-Unie volgde. Deze gedachte werd onderdrukt toen Tito's "eigen weg" hem in 1948 uit de socialistische gemeenschap voerde. Van toen af aan gold, dat de enige weg naar het socialisme die van de dictatuur van het proletariaat was, naar het voorbeeld van de Sowjet-Unie, met inbegrip van de bitterste klassenstrijd tegen alle bourgeois-elementen. De rol van de communistische partij als de voorhoede van de arbeidersklasse en de leidster van alle andere groeperingen en organisaties, werd meer en meer benadrukt. Het is niet te verwonderen dat in deze periode de partijterreur zodanige vormen aannam, dat de volksdemocratie het schrikbeeld werd voor de gehele vrije wereld.

Eerst nadat op het XXste CPSU-congres van februari 1956 de mogelijkheid van "verschillende wegen naar het socialisme" opnieuw werd erkend, kreeg het begrip "volksdemocratie" weer de enigszins ruimere inhoud die het vóór Tito's rebellie in 1948 had bezeten.

De Chinese Volksrepubliek - Bijkans een decennium vóór het tijdstip van de communistische machtsverovering in China, n.l. in 1940, bezigde Mao Tse-tung voor het eerst de term "nieuwe democratie" voor een na die machtsgreep in te voeren communistisch bewind, dat zou steunen op samenwerking van verschillende klassen en partijen. Kennelijk had hij daarbij een bestel op het oog dat in grote trekken vergelijkbaar was met de Oosteuropese volksdemocratieën van vóór 1948. In de grondwet van de Chinese Volksrepubliek die in september 1954 werd aangenomen, werden de begrippen "nieuwe democratie" en "volksdemocratie" dan ook door elkaar gebruikt. Daarbij werd voorbijgegaan aan de wijziging die het begrip "volksdemocratie" in de jaren na 1948 had ondergaan en waardoor het praktisch een synoniem was geworden voor het begrip "dictatuur van het proletariaat". Peking bleef ook in deze periode in theorie de samenwerking accentueren tussen de vier klassen, die na de Chinese revolutie als niet-vijandig erkend waren en beschouwde de term "dictatuur van het proletariaat" als taboe.

Pas na het XXste CPSU-congres van 1956 kwam ook deze term, die toen niet meer uitsluitend verwees naar het Sowjet-voorbeeld, in de Chinese Volksrepubliek in zwang.

Vreedzaam of gewelddadig

De Verklaring van Moskouder 81 communistische en arbeiderspartijen (december 1960) bevat een toelichting op de mogelijkheden om de proletarische revolutie met min of meer vreedzame middelen te volvoeren.

Het uitgangspunt bleef de dringende voorwaarde, dat, om tot de opbouw van het socialisme te komen, de dictatuur van het proletariaat moet worden gevestigd.

In een aantal kapitalistische landen, aldus de gedachtengang, heeft de arbeidersklasse met haar voorhoede (i.c. de CP) de gelegenheid een meerderheid van het volk te verenigen, de staatsmacht te veroveren zonder burgeroorlog en de overdracht van de productiemiddelen in handen van het volk te bewerkstelligen. Dit doel kan alleen worden bereikt, "gegeven een eensgezinde arbeidersklasse en een volksfront of andere voor deze taak berekende vormen van overeenstemming en politieke samenwerking tussen de verschillende partijen en openbare lichamen".

De Verklaring der 81 partijen, waarop de gehele internationale beweging zich ondanks haar huidige interne tegenstellingen blijft beroepen, propageert in het belang van de zaak der revolutie toenadering tot niet-communistische partijen en brede bevolkingslagen der kapitalistische maatschappij. Ook recente daarop inhakende uitspraken van bijvoorbeeld Franse en Italiaanse communistische leiders beogen kennelijk niet-communistische "progressieve" elementen ervan te overtuigen, dat de dictatuur van het proletariaat heden ten dage een inhoud heeft, die geheel verschillend is van "die der bittere dagen van burgeroorlog en kapitalistische omsingeling van het eerste socialistische land".

Thorez, de leider van de PCF, de Franse Communistische Partij, verklaarde in november 1961, dat de samenwerking van de partijen erop gericht moet zijn een "ware democratie" te vestigen. Het daarbij bewandelen van de "vreedzame weg" betekent volgens zijn zeggen echter niet, dat de productieverhoudingen onder het kapitalistische stelsel geen fundamentele verandering zouden ondergaan. Hoogstens zal de dictatuur van het proletariaat van kortere duur kunnen blijken en "minder gewelddadige vormen" kunnen aannemen. De Franse Communistische Partij stelde in een resolutie van haar centraal comité, die begin oktober j.l. werd aangenomen, dat de dictatuur van het proletariaat geenszins een op wraak beluste macht is.

Blijkens de thesen voor het 10e congres der Italiaanse Communistische Partij zou het bestaan van verschillende politieke partijen in de socialistische maatschappij een nieuwe situatie tot uitdrukking brengen, waarin allen in vereniging ijveren voor sociale gerechtigheid en vrede alsmede voor het toeroepen van een definitief halt aan de

uitbuiting van de mens door de medemens. Het communistische streven blijft nochtans gericht op het uiteindelijk veroveren van een monopoliepositie van de marxistisch-leninistische partij. Dit impliceerde bijvoorbeeld een programverklaring van de Italiaanse Communistische Partij, waarin wordt gezegd, dat de relaties tussen de verschillende partijen in de periode van de dictatuur van het proletariaat zullen worden bepaald "door de voorwaarden, die uit de algemene ontwikkeling voortvloeien en door de onmiskenbare aantrekkingskracht van het socialisme voor alle gelederen der werkers".

Uitspraak van de C.P.N.

Ook het program van de Communistische Partij van Nederland houdt zich met die "aantrekkingskracht van het socialisme" bezig: "De beschuldiging dat zij (de communisten) na de overwinning van het volk andere partijen, die door delen van de werkende bevolking als de hunne worden beschouwd, zouden willen vernietigen, is een van de vele leugens van de reactie. De communisten streven naar de politieke eenheid van de Nederlandse arbeiders in één partij, die naar het voorbeeld van de bolsjewistische partij van de Sowjet-Unie een onoverwinnelijke macht zal vormen. Doch dit is een groeiproces dat niet anders dan door overtuiging en door de in gemeenschappelijke strijd opgedane ervaring kan rijpen".

Het uiteindelijke doel is dus wel de vorming van één partij en dan vanzelfsprekend een partij gesmeed naar het leninistische voorbeeld. Derhalve gewaagt de CPN-leiding (niet in de laatste plaats vanwege haar evidente minderheidspositie onder de huidige "kapitalistische" verhoudingen) behoedzaam van een groeiproces, dat zal rijpen door de kracht van overtuiging en de in collectieve strijd vergaarde ervaringen van de Nederlandse arbeiders.

Bezwaren van Peking

Volgens de Chinese communisten dienen de "proletarische" partijen onverkort te handelen vanuit het principe van de klassenstrijd en de richtlijnen te volgen, die de marxistisch-leninistische theorie geeft over de proletarische revolutie en de

dictatuur van het proletariaat. Het gaat daarbij in de aller-eerste plaats om het behoud van het revolutionair élan van de CP-en en om de kracht, die daarvan moet uitgaan voor de bestrijding van het kapitalisme.

De vreedzame weg naar het socialisme, waaraan ook de CP-China de voorkeur zegt te geven in die zeldzame gevallen waarin deze tot succes kan leiden, mag en kan volgens haar door geen enkele communistische partij als de enig mogelijke worden beschouwd. Zij mag er zeker niet toe leiden dat de vestiging van de dictatuur van het proletariaat op de lange baan geschoven wordt of zelfs geheel achterwege blijft.

Het bezwaar dat de Chinese partijleiding heeft tegen bijvoorbeeld de Italiaanse weg naar het socialisme houdt hiermee ten nauwste verband. In een artikel in de "Rode Vlag" van maart 1963 stelt Peking, dat de Italiaanse weg van structuurhervormingen hierop neerkomt, dat weliswaar de interne staatsverhoudingen en de structuur zelf van het staatsapparaat, in progressieve zin veranderen, zodat de nieuwe klassen aan de leiding van de staat kunnen gaan deelnemen (en wel door toepassing van legale, parlementaire middelen), maar dat de "dictatuur van de bourgeoisie" blijft voortbestaan. En dit is in de ogen van de Chinese leiders nu juist het kwalijke van de zaak (althans volgens hun tendentieuze beweringen) : dat de Italiaanse CP erop vertrouwt langs deze vreedzame en parlementaire weg het socialisme te kunnen bereiken, zonder dat op een bepaald ogenblik een fundamentele wijziging van het staatsbestel en van het economische leven wordt doorgevoerd, zonder dat ooit de "dictatuur van het proletariaat" wordt ingesteld.

Dezelfde soort "bezorgdheid" hebben de laatste tijd ook de verschillende pro-Chinese fracties in de westerse communistische partijen aan de dag gelegd.

De Peking-gezinde afdeling Ukkel (met als meest vooraanstaande figuur Grippa) van de CP-België tekende in begin maart bijvoorbeeld protest aan tegen een aantal wijzigingen in de statuten van de partij, waarbij werd opgemerkt, dat deze stilzwijgend voorbij gingen aan een fundamentele kwestie, n.l. die van de vestiging van de dictatuur van het proletariaat. "Zo zijn dit veeleer de statuten van een sociaal-democratische, reformistische partij dan die van een revolutionaire, communistische

partij".

Zich beroepend op Karl Marx, bestempelde de Chinese partijleiding de afschaffing van de dictatuur van het proletariaat in de Sowjet-Unie als principieel onjuist. De dictatuur van het proletariaat behoort volgens Peking als staatsvorm te worden gehandhaafd, niet alleen voor de periode van de opbouw van het socialisme, maar ook tijdens de opbouw van het communisme, de fase waarin de Sowjet-Unie zich bevindt. De invoering van de "staat van heel het volk" leidt dus tot een verwatering van de revolutie.

Enkele tegenargumenten van Moskou berustten o.a. hierop, dat Marx in zijn werken ook het begrip "communisme" gebruikte voor gevallen waarin het stadium van de opbouw van het "socialisme" aan de orde was.

Uit het vorengaande blijkt, dat de praktische toepassing van schoon klinkende theorieën voor de communistische beweging grote interne moeilijkheden met zich meebrengt.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ VAN NEDERLAND

Nogmaals : de eenheidspolitiek

Getrouw aan de leuze : "men hoeft niet te slagen om te volhar- den", beijverde de CPN zich ook in de afgelopen weken weer om haar eenheidspolitiek gestalte te geven. Haar mogelijkheden in dit opzicht bleven echter - als steeds - beperkt tot het in opportunistische zin aanknopen bij de sociale en politieke situatie van het ogenblik, speu- rend naar acceptabele geluiden uit de kring van PvdA en NVV.

In het sociale vlak vormt thans vooral de loonstrijd zo'n aan- knopingspunt. Nadat het dagelijks bestuur van de partij in de loop van oktober daarover reeds een verklaring had uitgegeven, hield het partijbestuur zich ook - in een medio november gehouden zitting - met deze zaak bezig.

De CPN-leiding noemde het resultaat van het overleg in de Stich- ting van de Arbeid, t.w. de overeengekomen loonsverhoging van 10 % , "het eerste resultaat" van de in eenheid gevoerde massale loonstrijd. Het partijbestuur onderstreepte voorts de noodzaak in dezelfde een- heid strijd te voeren voor een "uitkering ineens " over 1963, alsmede voor een prijsstop en tegen huurverhoging.

De hoofdredacteur van "De Waarheid", Joop Wolff, achtte het, blijkens enkele commentaren van zijn hand in het partijdagblad, in dit verband overigens nodig stelling te nemen tegen die PvdA-leiders, die waarschuwend hun stem verhieven tegen de communistische politiek ten overstaan van het NVV. Volgens Wolff kon een dergelijk anti-communis- me (door De Groot reeds eerder als "afgesleten" bestempeld) alleen maar de reactie in de kaart spelen. De enige mogelijkheid om uit de sociale impasse te geraken was z.i. eenheid en coördinatie van opposi- tie, zowel in als buiten het parlement. De situatie in Frankrijk kon in dit opzicht tot lering strekken. Alleen door een dergelijke eenheid kon de regering-Marijnen tot heengaan worden gedwongen. Dat hiertoe alle mogelijkheden aanwezig waren, had z.i. ook het in de loop van november te Utrecht gehouden demonstratief PvdA-congres aangetoond. Daar had men zich immers fel verzet tegen de regeringsplannen inzake prijs- en huurverhoging.

Merkwaardigerwijs rekende Wolff in het kader van deze "coördinatie"-politiek van de partij ook op de medewerking van de PSP, eraan voorbij gaande, dat de CPN-propaganda in de afgelopen weken vrijwel geen gelegenheid voorbij liet gaan om de rol van die partij in de loonstrijd in een kwaad daglicht te stellen.

In het politieke vlak vormt momenteel vooral het vraagstuk van oorlog en vrede het aanknopingspunt voor de eenheidspolitiek van de communisten. Ook daarvan gewaagde Joop Wolff in zijn reacties op het voornoemde PvdA-congres. Had de CPN-leiding zich bij haar eenheidsstellingen van november 1962 in dit opzicht vooral gebaseerd op de visie van de zgn. minderheid in de PvdA, de laatste tijd was volgens Wolff steeds duidelijker geworden, dat onder invloed van deze minderheid ook de "meerderheid" het oorlogsvraagstuk met andere ogen ging bezien. Ook het congres van de Socialistische Internationale, onlangs in Amsterdam gehouden, had z.i. tot deze wijziging bijgedragen.

Zo erkende men in leidende PvdA-kringen b.v. de positieve betekenis van het Rapacki-plan (instelling atoomvrije zônes) en van de afsluiting van een niet-aanvalsverdrag tussen de landen van de NAVO en die van het Warschau-pact.

Anderzijds gispte Wolff echter weer de rechtse PvdA-leiders, die z.i. voortgingen "koude-oorlog-injecties" te geven en die elke werkelijke ontspanning in de weg staan.

Concluderende zag Wolff in elk geval ook hier mogelijkheden voor "eenheid van oppositie". In het bijzonder zou men zich z.i. gezamenlijk dienen te richten tegen de plannen van een multilaterale kernmacht, waartegen ook de socialisten en communisten in Frankrijk vereend ten strijde trekken. De revanchisten in Bonn, die steun zoeken in Parijs, moest de weg worden versperd. De PvdA diende hier toe dan ook de communisten de hand te reiken. Had de PvdA-voorzitter trouwens zelf niet gezegd De Gaulle's streven naar "een eigen Frans atoomwapen" te verafschuwen?

In de Tweede Kamer borduurde de CPN op ditzelfde stramien. Zo wees H. Hoekstra op het belang van Nederlands toetreding tot een atoomvrije zône in Europa, als door Rapacki voorgesteld en ook door "de meerderheid" van de PvdA gesteund. Had de Nederlandse regering bovendien zelf niet in principe de positieve betekenis van dergelijke zônes erkend door haar vertegenwoordiger in de Verenigde Naties,

Mr. Schürmann, te laten pleiten voor de instelling van een atoomvrije zône in Zuid-Amerika?

Revolutieherdenking

In zijn rede van 18 juli - de grondslag van het huidige CPN-beleid - legde Paul de Groot de nadruk op de onafhankelijkheid van de CPN en op haar "nationale" koers. Blijkbaar zat hierbij de bedoeling voor de "onafhankelijkheid" van de partij nog eens extra te accentueren. Nochtans bleven, volgens De Groot, de socialistische successen van de Sowjet-Unie en de Oktoberrevolutie ook voor de CPN hun volle glans en inspiratie behouden.

Niettemin heeft de CPN dit jaar opvallend weinig aandacht aan de viering van de Russische revolutie besteed. Er werd maar een klein aantal openbare bijeenkomsten ter ere van dit historisch gebeuren gehouden. In feite nam het Waarheid-festival van 27 oktober de plaats in van de anders gebruikelijke revolutie-herdenking in Amsterdam. Van daaruit werd de CPSU telegrafisch gelukgewenst. Nog meer ongebruikelijk was het, dat dit jaar geen CPN-vertegenwoordiging de receptie bijwoonde, die de Sowjet-Russische Ambassade in Den Haag ter gelegenheid van de revolutie-herdenking gaf. Van het Amsterdamse "Felix Meritis", waar het partijbureau gevestigd is, wapperde ditmaal op 7 november geen vlag ter ere van de Oktoberrevolutie.

Dat de CPN-leiding geen delegatie naar de jongste revolutie-herdenking in Moskou zond, zou mede als een teken van haar onafhankelijkheidszin kunnen worden aangemerkt, ware het niet, dat, voor zover bekend, ook alle andere zusterpartijen dit nalieten. Waarschijnlijk heeft de Sowjet-Unie (de CPSU) zelf een dergelijke afvaardiging aan de partijen ontraden, teneinde de spanning met de Chinese communistische partij en regering niet onnodig te vergroten.

Evenals verschillende andere partijen is de CPN voorstandster van een conferentie van alle communistische partijen voor het bespreken, zo mogelijk het bijleggen van het geschil tussen Moskou en Peking, weliswaar op een geschikt moment, maar toch in de naaste toekomst.

Vooraf zou de CPN-leiding evenwel een conferentie van West-europese partijen willen zien gehouden, naar het voorbeeld van het regionale overleg, dat in november 1959 in Rome plaatsvond. Daar zou - volgens de Groot - zowel over gemeenschappelijke Europese pro-

blemen als over bemiddeling in het geschil Moskou-Peking moeten worden gesproken.

"De Waarheid" gaf een uitvoerig verslag van de feestrede, die N. Podgorny (lid van het Presidium van de CPSU) aan de vooravond van de 7e november in Moskou uitsprak, alsmede van Chroestsjows toespraak, waarin deze verklaarde alles te zullen doen om "de meningsverschillen" tussen de communistische partijen te boven te komen.

De financiële positie van de CPN en "De Waarheid"

Het MO 9-'63 bevatte enkele gegevens over de vrij preciaire financiële positie van de CPN en haar dagblad. Een bevestiging hiervan leverden enige onlangs door de partijleiding genomen maatregelen. De abonnementsprijs van "De Waarheid" wordt verhoogd; op het bureau van "De Waarheid" is een complex van bezuinigingsmaatregelen getroffen; de contributie van de CPN wordt ingaande 1 januari 1964 verhoogd.

De gestegen abonnementsprijs

In zijn vergaderingen van 21 en 22 september j.l. besloot het partijbestuur tot een aantal financiële maatregelen. Over de aard daarvan werd vooralsnog gezweven. Al spoedig bleek een der besluiten een verhoging van de abonnementsprijs van "De Waarheid" in te houden. Sedert 1 november j.l. kost het blad per week 67 cent in plaats van 60 cent, een prijsverhoging waartoe blijkbaar ongaarne werd besloten. De prijsverhoging werd zo goed mogelijk ingeleid. "De Waarheid" publiceerde een bewogen pleidooi van Joop Wolff, terwijl het blad uitvoerig verslag deed van eveneens gestegen abonnementsprijzen bij andere dagbladen. De partij werd opgeroepen tot huisbezoek, teneinde het aantal te verwachten opzeggingen van het abonnement tot een minimum te beperken.

Reorganisaties

Nadat reeds eerder de nachtedactie bij de krant was opgeheven, werd op 1 november nogmaals een opzienbarende inkrimping van de redactionele staf doorgevoerd. Met ingang van die datum werden niet minder dan zes Waarheid-journalisten ontslagen, hetgeen de financiële moeilijkheden wel sterk accentueert. In de niet-communistische pers werd hier en daar ten onrechte gesuggereerd dat louter politieke achtergronden de ontslagen hadden veroorzaakt. Het voornaamste doel was evenwel een sterke bezuiniging op de uitgaven voor de redactie-

staf. Overigens geven de namen der ontslagenen wel aanleiding tot speculaties omtrent mogelijke achtergronden. Klinkenberg, Snellen en Weenink zijn immers bekwame krachten met een langdurige en goede staat van dienst in de partij, die node gemist kunnen worden. Toch zijn er geen aanwijzingen, dat politieke motieven hun ontslag hebben veroorzaakt.

In "De Waarheid" werd tot dusver met geen woord over de mutaties gerept. Dat is de lezers van het blad niet ontgaan. De enkele kritische vragen dienaangaande in partijkringen konden echter veelal worden afgedaan met antwoorden als: "Publicatie in 'De Waarheid' zou de 'burgerlijke' pers slechts aanleiding hebben gegeven tot uitvoerige uiteraard ongewenste commentaren".

De redactionele inkrimping ging gepaard met veranderingen in de vormgeving van het blad. Enkele rubrieken zijn vervallen, maar ook nieuwe rubrieken zijn ingevoerd, o.a. als vaste bijdragen de kolom "Ronduit gezegd", gedeeltelijk te verzorgen door medewerkers die niet tot de vaste redactie behoren. Tevens werd een wekelijkse bijdrage aangekondigd van het partijbestuurslid Theun de Vries, de onlangs met een staatsprijs onderscheiden literator.

Contributieverhoging

Het partijbestuur besloot in september ook de contributieschaal te herzien. Deze maatregel wordt eveneens zeer omzichtig toegepast. Eerst in het begin van november zijn de districts- en afdelingsbesturen ingelicht. Per 1 januari a.s. zal de volgende tabel van weekcontributies worden ingevoerd:

huisvrouwen en andere minder draagkrachtige leden	:	10 cent
leden met een (week)-loon van f 25,- tot f 50,-	:	25 cent
" " " " " " " 50,- " " 75,-	:	50 cent
" " " " " " " 75,- " " 100,-	:	75 cent
" " " " " " " 100,- of meer	:	100 cent.

De huidige schaal kent vier bedragen: 10, 25, 35 en 50 cent. De herziening ervan beoogt een gemiddelde contributie van 50 cent per lid per week. Indien de CPN daarin slaagt, bereikt zij een verdubbeling van haar inkomsten uit contributies.

Verdere bezuinigingen?

Hoewel de boven omschreven maatregelen toch een behoorlijke bijdrage leveren tot verbetering van de financiële positie van de CPN, doet

in bepaalde kringen hardnekkige geruchten de ronde over verdere bezuinigingen en wel allereerst door inkrimping van het aantal vrijgestelden.

Op de medio november gehouden zitting van het partijbestuur werd besloten de versterking van partij en krant tot inzet te maken van de voorbereiding van het met Pasen 1964 te houden 21e CPN-congres en de komende viering van het 45-jarig bestaan der partij.

De CPN en de boeren

Het succes van Koekoek en zijn Boerenpartij bij de jongste Kamerverkiezingen gaf de CPN aanleiding het partijwerk in de agrarische sector nu eens wat ernstiger ter hand te gaan nemen.

Partijbestuurder Koert Stek, die sinds mei 1960 als "agrarisch medewerker van het partijbestuur" belast was met de leiding van dit werk, werd wegens lichamelijke ongeschiktheid (en gebrek aan goede resultaten) van deze functie ontheven. De CPN-leiding besefte echter wel dat de tegenspoed der partij onder de kleine boeren en tuinders niet alleen kon worden toegeschreven aan het falen van Koert Stek en aan povere capaciteiten van andere CPN-"experts" op agrarisch gebied, zoals Jan de Boer en Willem Kremer.

Onvoldoende financiële en organisatorische steun van de partijleiding was mede aan dit fiasco debet. Tot dit inzicht gekomen, besloot het CPN-secretariaat ook de hand in eigen boezem te steken en voortaan een minder opportunistische koers te varen. Tot opvolger van Stek werd per 1 september jl. Frans Aarts aangewezen, tot die datum politiek secretaris van het CPN-district Noordholland Noord. Hij werd - onder toezicht van het CPN-secretariaat - belast met de uitwerking van een concreet plan ter versterking van de invloed der partij op de agrarische sector. Daarin zou vooral aandacht moeten worden geschonken aan het tot stand brengen van contacten met de milieus van kleine boeren en tuinders en aan een brede oriëntatie t.a.v. de actuele agrarische problemen.

Op initiatief van Aarts deed het CPN-secretariaat eind oktober een circulaire uitgaan naar de besturen van de districten en de plattelandsafdelingen, waarin richtlijnen werden gegeven voor een nieuwe aanpak van het agrarisch werk. In deze circulaire werd er op gewezen dat het van het grootste belang is de afdelingen en districten een meer actieve rol in het werk onder de kleine boeren en tuinders te doen

spelen. Aangedrongen werd op het afleggen van huisbezoeken om aldus nieuwe contacten te verwerven. Aan de districtsbesturen werd verzocht een kameraad speciaal te belasten met de coördinatie en het aktiveren van dit werk. Verder vroeg het CPN-secretariaat regelmatig te worden ingelicht omtrent plaats en data van openbare vergaderingen van actie-groepen, protest-comité's e.d. Het ligt in de bedoeling van de CPN-leiding deze vergaderingen te bezoeken en er te discussiëren om zodoende een goed inzicht te verkrijgen in actuele vraagstukken van regionaal belang. Om dezelfde reden werd toezending gevraagd van de krantenverslagen van deze vergaderingen en eventuele ingezonden stukken in de plaatselijke pers. Frans Aarts zal in zijn functie van "agrarisch medewerker van het CPN-secretariaat" regelmatig de districten bezoeken teneinde richtlijnen en adviezen te verstrekken en het werk te stimuleren.

Daarnaast wordt de uitgave overwogen van een speciaal contact-orgaan voor boeren en tuinders over actuele agrarische kwesties.

De moord op President Kennedy

Het eerste commentaar, dat "De Waarheid" daags na de moord op de Amerikaanse president aan dit gebeuren wijdde, beperkte zich tot een schildering van de achtergrond van deze misdaad: de sfeer van "rassenvervolging en reactionaire dwingelandij" in het Zuiden van de Verenigde Staten. Zorgvuldig werd echter een oordeel over de betekenis van president Kennedy als staatsman vermeden. Wist men wellicht nog niet, dat premier Chroestsjow reeds op de morgen na de moordaanslag (op zaterdag 23 november) een telegram aan de nieuwe president Johnson had gezonden, waarin hij deze misdaad een zware slag noemde voor "ieder die de vrede een goed hart toedraagt"; en was de CPN-leiding er ook nog niet van op de hoogte, dat Moskou, bij monde van de "Prawda", diezelfde morgen wijlen president Kennedy een "man des vredes" noemde?

Een feit is, dat "De Waarheid" eerst op dinsdag 26 november met een commentaar verscheen, waarin het heengaan van Kennedy als "een slag voor de vrede" werd gekenschetst. Daaraan werd toegevoegd, dat uiterst reactionaire, oorlogszuchtige kringen in de Verenigde Staten thans wel zouden trachten "het roer om te gooien". Daartegen zouden de communisten evenwel waken. Allen, die een dergelijke ontwikkeling wilden verhinderen, moesten zich verenigen, aldus de commentator. "Wij zijn bereid om samen te gaan met een ieder, die wil dat de draad weer wordt opgepakt, waar zij uit Kennedy's handen gleeft".

Zo werd ook de dood van president Kennedy dienstbaar gemaakt aan de eenheidspolitiek.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Internationale Vredesbeweging

Incident bij Kennedy-herdenking

Zoals reeds eerder werd bericht vergaderde het presidium van de Wereldvredesraad (WVR) eind september te Wenen. De rede van de voorzitter, prof. dr. J.D. Bernal, die om gezondheidsredenen de zitting niet kon bijwonen, werd voorgelezen door de Engelsman Ivor Montagu, lid van het bureau van de WVR.

Prof. Bernal schonk veel aandacht aan het Moskouse kernstopakkoord, dat z.i. een nieuwe fase in de internationale betrekkingen inluide. Hij noemde het akkoord een kleine stap in de goede richting, waardoor aan de ontwikkeling van kernwapens een zekere beperking werd opgelegd. Voorts wees hij er op, dat het tot stand komen van dit verdrag aanleiding had gegeven tot interne moeilijkheden en meningsverschillen, die afbreuk zouden kunnen doen aan de eenheid van de vredesbeweging. In gematigde bewoordingen ging hij in tegen de opvatting der Chinezen met betrekking tot het kernstopakkoord. Hierbij haalde hij een uitspraak aan van de voorzitter van het Chinese vredescomité, Liao Tschang-ttschi, die tijdens een massabijeenkomst in Peking het kernstopakkoord een "absoluut bedrog" had genoemd.

Bernal achtte het meningsverschil over deze kwestie ook voor de vredesbeweging zeer schadelijk. Of het verdrag het gevaar voor een imperialistische kernoorlog eventueel ook verhoogd, hing naar zijn mening vooral af van de activiteiten der vredeskrachten. Wij kunnen, aldus Bernal, ons vanzelfsprekend niet voor of tegen een verdrag uitspreken op grond van hypothesen. Het is de taak van de vredesbeweging alle krachten in te spannen, opdat het verdrag positieve resultaten zal afwerpen. Hij sprak de wens uit, dat de geschillen in de vredesbeweging over deze kwestie zouden worden onderzocht, opdat men kan nagaan welke uitwerking zij op de actuele campagnes en op de politiek der vredesorganisaties in de gehele wereld hebben.

De voorzichtige woordkeus van de voorzitter van de WVR zou er op kunnen duiden dat de leiding van de vredesbeweging pogingen doet een openlijke breuk vooralsnog te vermijden. Zulks in tegenstelling

tot de Chinezen, die in het verleden reeds te kennen hebben gegeven een nieuwe organisatie te zullen oprichten, indien de huidige WVR-leiding de koers niet zou wijzigen.

Op de openingsdag van de bijeenkomst van de voltallige Wereldvrede-raad, van 28 november tot 2 december te Warschau gehouden, kwam het wederom tot een heftig incident. De Chinese afgevaardigde, Tang Ming-tsjao, protesteerde fel tegen het voorstel een minuut stilte in acht te nemen ter nagedachtenis van president Kennedy. In een woordenwisseling met de Poolse voorzitter betoogde Tang, dat veeleer hulde moest worden gebracht aan "alle mannen en vrouwen, die heldhaftig voor de vrede en tegen de agressie van de Verenigde Staten en tegen de rassendiscriminatie hebben gestreden". Toen de vergadering niettemin staande enkele ogenblikken stilte in acht nam, bleef de Chinese delegatie demonstratief zitten.

Jeugdbeweging

Protestmars tegen executie negerjongen

Berichten in de pers over de voorgenomen terechtstelling van de 17-jarige Amerikaanse negerjongen Preston Cobb op 6 december, gaven Amsterdamse middelbare scholieren aanleiding actie te gaan voeren. (De executiedatum is inmiddels weer opgeschoven.) Zij verenigden zich in een comité en belegden op zaterdag 30 november een stille protestmars in de hoofdstad. De leiding van het comité is in communistische handen. Als voorzitter fungeert Joop Yisberg, lid van het hoofdbestuur van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) en van de Organisatieraad van de Organisatie Progressieve Studerende Jeugd (OPSJ). Ook Rob Bishoff, eveneens lid van de OPSJ-Organisatieraad en secretaris van de communistisch georiënteerde studentenvereniging "Perikles", maakt er deel van uit. Hij had reeds in 1961 een werkzaam aandeel in de toen gevoerde OPSJ-actie ten gunste van deze negerjongen, die nu circa twee jaren gevangen zit.

Aan de protestmars namen 500 jongeren deel, tweehonderd meer dan waarop de organisatoren hadden gerekend. Vóór het vertrek van de stoet deelde Joop Yisberg mede, dat enige vooraanstaande personen, onder wie Dr. Willem Drees en de acteur Ko van Dijk, hun adhaesie betuigd hadden. Na afloop van de tocht, die ordelijk verliep, vertrok een delegatie van zeven jongeren naar Den Haag, waar op de Amerikaanse ambassade brieven werden afgegeven bestemd voor de gou-

verneur van de staat Georgia en voor president Johnson. Daarin werd gevraagd Cobb niet terecht te stellen en deze als 15-jarige jongen ter dood veroordeelde een humane straf op te leggen.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Binnenland

Kort nadat de vertegenwoordigers van de georganiseerde werkgevers en werknemers in de Stichting van de Arbeid tot een akkoord waren gekomen over de verhoging van de lonen, staken leden van diverse communistische actiecomité's uit Amsterdamse bedrijven de hoofden bij elkaar om te bepraten wat hun verder te doen stond. Op aanwijzing van het partijbestuur der CPN besloten zij met de propaganda voor een uitkering ineens over 1963 door te gaan, zonder daarvoor echter bij de bedrijven acties op touw te zetten, aangezien er onder de werknemers een stemming van afwachten heerste rondom de vraag hoe de c.a.o. voor de metaalindustrie zou uitvallen. (De Vakraad kwam hierover op 26 november tot overeenstemming.) Arbeidsonrust uitte zich de afgelopen maand dan ook niet onder werknemers in de hoofdstad, doch - in landelijk verband - wel onder de groep buschauffeurs, werkzaam bij het streekvervoer. Aan een oproep tot een 48-uursstaking, uitgaande van een niet-communistisch actiecomité, gaven circa 6.000 chauffeurs gehoor (14 en 15 november). De CPN en het daaraan onderhorige Centrum voor Eenheid in de Vakbeweging en Klassenstrijd stonden hier geheel buiten.

"De Waarheid" maakte propaganda voor een door het Centrum op 30 november in Amsterdam te organiseren demonstratie tegen de duurte en voor een uitkering ineens. Geheel volgens het aangekondigde programma heeft deze demonstratie op de genoemde datum plaatsgehad. Ze had een ordelijk verloop. Omstreeks 600 personen namen er aan deel. Onder hen bevonden zich kopstukken uit de CPN, het Centrum en de (communistische) Nederlandse Vrouwen Beweging, die ook bij de organisatie was betrokken. Alvorens de stoet zich omstreeks half drie in beweging zette, hield Annie van Ommeren-Averink (lid van de Eerste Kamer voor de CPN en politiek secretaresse van de NVB) een korte toespraak. Voor het uiteengaan van de demonstratie, ongeveer een uur later, sprak F. Meis (staflid van het Centrum en plv. partijbestuurder van de CPN) een kort slotwoord.

Buitenland

Het Wereldvakverbond en de Chinezen

Louis Saillant, algemeen secretaris van het Wereldvakverbond, gaf op 6 augustus een verklaring uit, waarin hij het kernstopverdrag, daags tevoren in Moskou gesloten, namens het WVV van harte toejuichte. De leiders van de Chinese vakbeweging vielen hem hierover persoonlijk aan.

De verklaring was niet vooraf in het WVV-secretariaat besproken, zo zeiden ze, en kon niet representatief zijn voor de zienswijze van het Wereldvakverbond, laat staan voor de 20 miljoen leden der Chinese vakverbonden. Zij betreurden het dat Saillant, om de belangen van een bepaald land te dienen, was afgeweken van het tot dusver gevoerde anti-imperialistische beleid van het WVV. De Chinese vakbondsleiders noemden het kernstopverdrag een gemene bedriegerij en riepen de internationale arbeidersklasse op "deze smerige transactie te veroordelen".

In een bijeenkomst op 17 september stelde het WVV-secretariaat vast, dat het nog niet alomvattende kernstopakkoord de vakbeweging meer mogelijkheden bood actie te voeren voor de volledige beëindiging van atoomproeven. Het secretariaat van het WVV beschouwde het door de Chinese vakbeweging op 13 augustus ingenomen standpunt als een ernstige dwaling, die mede groot onrecht deed aan algemeen secretaris Saillant. De Chinezen hadden zich hierdoor los gemaakt van de diepgewortelde vredesverlangens der brede massa. Volgens het WVV-secretariaat juichten die het verdrag warm toe.

In de laatste week van oktober hield de Sowjet-Russische vakbeweging haar 13e congres in Moskou. (Het Centrum - de voormalige EVC-'58 - zond, ofschoon daartoe uitgenodigd, geen delegatie. De CPN-leiding tracht-naar men weet-te voorkomen, dat vooraanstaande Nederlandse communisten mede door dergelijke bezoeken in het conflict Moskou-Peking worden betrokken. Het congres van 1959 was wel door afgevaardigden van de EVC-'58 bijgewoond.)

Onder de buitenlandse gasten, die het nu gehouden congres toespraken, bevond zich de secretaris van de Centrale van Chinese Vakverbonden. De tegenstellingen traden weer scherp naar voren wat o.a. bleek uit een resolutie, waarin de Sowjet-Russische vakbeweging "de lompe en ongegronde aanvallen van de leiders der Chinese CP op de

CPSU, de Sowjet-regering en het Russische volk" verontwaardigd afwees.

Ook de Tsjechoslowaakse vakbeweging, die begin november haar congres hield, protesteerde tegen de houding der Chinezen. Allen, zo werd afkeurend gesteld, die de eenheid der internationale vakbeweging ter harte gaat, had deze houding geschokt.

Dat het WVV-secretariaat zich zorgen maakt over de eenheid binnen het Wereldvakverbond kan blijken uit de volgende feitelijkheden: Een federatie van zes Indonesische vakverbonden (waaronder als voornaamste de communistische Sobsi) verzond in februari 1963 uitnodigingen voor een conferentie van Afrikaanse en Aziatische werkers, die in mei 1963 in Djakarta zou worden gehouden. Een comité ter voorbereiding, onder leiding van de Indonesische minister van arbeid, verzocht o.m. de Chinese vakbeweging om steun bij de organisatie. Een der voor deze conferentie uitgenodigde centrales, de Indiase (communistische) AITUC, verklaarde alleen dan te willen deelnemen, indien de conferentie onder auspiciën van het WVV kwam te staan en de Sowjet-Russische vakbeweging mede zou worden uitgenodigd. De algemeen secretaris van de AITUC, S.A. Dange (tevens een van de vice-presidenten van het WVV), koesterde de vrees, dat het bijeenroepen van deze - inmiddels meermalen uitgestelde - conferentie het initiatief van pro-Chinese communisten in Indonesië was.

Medio juni inviteerde het WVV-secretariaat alle aangesloten vakorganisaties in Azië en Afrika deel te nemen aan een consultatieve bijeenkomst in Praag - op 27 en 28 juli -, teneinde de situatie op vakbondsgebied in die werelddelen te bestuderen.

Deze stap van het WVV is vermoedelijk een reactie op de bovenomschreven plannen van Indonesische zijde. Inmiddels kwam het Uitvoerend Comité van het WVV wel op 27 en 28 juli in Praag bijeen, doch de voorgenomen conferentie met Afrikanen en Aziaten heeft, voor zover bekend, niet plaats gehad.

Een Sowjet-Russische delegatie, die onder leiding van Nekrasow in augustus Indonesië bezocht, deed een nieuwe poging tot inspraak en verzocht te mogen deelnemen aan de voorgenomen vakbondsconferentie voor Aziaten en Afrikanen. De Indonesische minister van arbeid verklaarde dit verzoek te zullen doorgeven aan het gemeenschappelijke secretariaat van de Indonesische vakverbonden. Op 6 september riep Radio Djakarta om, dat de conferentie waarschijnlijk in januari 1964

zal worden gehouden.

Begin oktober mengde "Trud", het officiële blad van de Sowjet-Russische vakbeweging, zich in deze kwestie. Volgens dit orgaan willen de Chinezen de Russen verhinderen mee te werken aan de oplossing van Afro-Aziatische kwesties. De Sowjet-vakbonden en het Sowjet-Afro-Aziatische solidariteitscomité waren, aldus "Trud", bereid alle mogelijke steun te geven aan de voorgenomen Afro-Aziatische arbeidersconferentie. Het voorbereidend comité moest echter allen vertegenwoordigen, die willen meedoen.

De voornaamste Sowjet-Russische vakbondsleider, V. Grishin, (tevens vice-president van het WVV) verklaarde in oktober, dat de bonden in zijn land het denkbeeld onverdraaglijk achten om een conferentie, gebaseerd op nationale verschillen en zonder het WVV, te beleggen.

Recente berichten vermelden, dat zo mogelijk in februari 1964 in Moskou een bijeenkomst met vertegenwoordigers van Afro-Aziatische vakbonden zal worden gehouden. Het Uitvoerend Comité van het WVV had daartoe tijdens zijn zitting van juli te Praag besloten.

Bezoek van een Sowjet-Russische delegatie

Onder auspiciën van de UNESCO heeft een groep Sowjet-Russische staatsburgers van 14 tot 22 november een bezoek aan Nederland gebracht. Zij bestond uit twee vrouwen (een textielarbeidster en een ingenieur in de voedselindustrie, naar verluidt lid van de Opperste Sowjet der USSR) en vijf mannen: een werktuigkundig ingenieur, secretaris van de Moskouse vakbondsraad (delegatieleider), een havenarbeider, een metaalbewerker en twee journalisten, resp. van het bekende Sowjet-Russische blad "Internationaal Leven" en van een vakbondsorgaan. Het aan het NVV geliëerde reisbureau "De Vrije Wereld" in Amsterdam regelde het verblijf en de excursies. Op 15 november werd het gezelschap ten kantore van het NVV ontvangen door het hoofd van de internationale dienst van het NVV.

Herhaaldelijk werd door deze bezoekers krachtig aangedrongen op het uitwisselen van delegaties. De NVV-functionaris verklaarde echter, dat het NVV niet wenste af te wijken van de door het IVVV - het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen - gegeven richtlijnen, volgens welke dergelijke contacten ongewenst worden geacht. Een der Russen zeide het maar een rare zaak te vinden, dat het NVV weigert

communisten als lid te accepteren.

De bezoekers maakten, na de ontmoeting op het hoofdkantoor van het NVV, nog een excursie naar een middelgroot metaalbedrijf in Amsterdam. De volgende dag waren zij de gast van de Sowjet-Russische Ambassade in Den Haag, die hen langs toeristische bezienswaardigheden leidde. Op 17 november maakten zij een rit over de Afsluitdijk. De dag daarop bezochten zij een weverij in Hengelo en verzochten een gesprek te mogen voeren met een bestuurder van "De Eendracht" (de bij het NVV aangesloten bond van textielarbeiders). Gedurende de laatste dagen van hun verblijf in Nederland bezichtigde de delegatie nog enkele bedrijven (o.m. de scheepswerf Wilton Fijenoord en, op speciaal verzoek van de vrouwelijke ingenieur, een zuivelbedrijf in Noordholland).

Een verslaggever van "De Waarheid" heeft enige excursies meegeemaakt en er verscheen een groepsfoto in het CPN-dagblad van 16 november. De leider van het gezelschap beklagde zich er over, dat de Nederlandse pers, uitgezonderd "De Waarheid", geen aandacht aan het bezoek besteedde. Het viel hem ook tegen, dat geen belangstelling werd getoond van officiële zijde en dat zelfs het UNESCO-Centrum Nederland verstek liet gaan.

Al eerder, n.l. in 1959, bezocht een gezelschap Sowjet-Russen onder auspiciën van UNESCO ons land. Een tweede, soortgelijke reis (voor oktober 1961) zegde Moskou op het laatste moment telegrafisch af "in verband met de provocaties van Nederlandse autoriteiten tegenover Sowjet-burgers" - hetgeen sloeg op de bekende Goloub-affaire.

H O O F D S T U K V

ANDERE GROEPERINGS

De PSP en het loonfront

Bekend is dat de Pacifistisch Socialistische Partij er nog niet in is geslaagd veel aanhang te verwerven in arbeiderskringen. De beroering aan het loonfront gaf haar een welkome aanleiding tot het ondernemen van een poging tot het kweken van goodwill bij deze categorie. Het partijbestuur gaf op 26 oktober een verklaring uit, waarin de toenemende eensgezinde actie van de werkers in de bedrijven met voldoening werd geconstateerd. De tekst van deze verklaring werd in grote oplage als manifest afgedrukt en verspreid. In de radio-uitzending van 29 oktober volgde een bespreking van deze verklaring en werd commentaar geleverd op de onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers. Een extra-editie van het PSP-orgaan "Bevrijding" bleek geheel aan de materie van het loonbeleid te zijn gewijd.

Het behoeft geen betoog, dat de overeenstemming in de Stichting van de Arbeid luide kritiek ontmoet van de zijde der PSP. Er had, volgens haar voormannen, moeten worden vastgehouden aan 10% loonsverhoging per 1 januari en tevens hadden prijsstijgingen volledig gestopt moeten worden.

Het motief, waarmee de werkgevers de uitkering ineens over 1963 hebben afgewezen, wordt door de PSP beantwoord met de kreet: "Waar halen ze de onzin vandaan". Op de in "Bevrijding" gestelde retorische vraag: "Kunnen de bedrijven het soms niet betalen?" reageert de redactie met het populaire commentaar: "Laat ons niet lachen". Blijkbaar heeft "Bevrijding" de klacht van sommige PSP-ers, dat de inhoud van de krant voor het merendeel der lezers te hoog greep, ter harte genomen.

Aan de leden van de erkende vakbonden wordt in het PSP-blad de raad gegeven hun besturen duidelijk te maken dat zij geen huurverhoging zullen accepteren: "Laat ieder weten" - zo wordt aan dit advies toegevoegd - "dat de PSP elke huurverhoging, hoe dan ook, onaanvaardbaar acht".

In "Bevrijding" van 21 november wordt erop gewezen, dat het een enorm misverstand is te geloven - zoals de vakbondsleiding heet te doen -

dat de klassenstrijd tot het verleden behoort. Immers, zo wordt gesteld, juist door de ondernemers wordt die gevoerd, en wel met actieve steun van de regering, op wier conto de strijdmiddelen huurverhoging, verhoging indirecte belastingen, vermindering van de progressie van directe belastingen worden geboekt.

Aan de werknemers is het thans - nu volgens "Bevrijding" de vakbondsleiding heeft gefaald - zich opnieuw te bezinnen op deze strijd, omdat alleen daardoor een werkelijke lotsverbetering mogelijk wordt.

De Trotskisten en het geschil Moskou-Peking

Uiteraard bleef het Chinees-Russische geschil in de trotskistische pers niet onbesproken. Daarbij wordt niet uitdrukkelijk partij gekozen, al zijn er toch wel duidelijke blijken van instemming met een aantal opvattingen van de CP-China. De Sowjet-verwijten van pro-Chinese sympathieën der trotskisten worden als ongegrond verworpen.

Leiding gevende figuren in de Vierde Internationale achten het overigens een gezonde ontwikkeling, dat thans als gevolg van het geschil overal in de communistische wereld discussies worden gehouden. Verre van het socialistische kamp te verzwakken en het imperialisme in het zadel te helpen, kunnen deze discussies zowel ideologisch als politiek verhelderend werken en zodoende de strijd van alle anti-kapitalistische en anti-imperialistische krachten versterken. Openbaarheid van ideologische discussie is trouwens in overeenstemming met de marxistisch-leninistische traditie, zo wordt daarbij nog eens opgemerkt.

Gepleit wordt voor een herstel van de ideologische eenheid in de gelederen van de internationale arbeidersbeweging via de wederopbouw van een soort nieuwe, democratische Internationale. Daarbij wordt dan aangedrongen op herstel van de echte Sowjet-democratie, d.w.z. een democratie op basis van arbeidersraden, met een program dat in overeenstemming is met de nieuwe werkelijkheid van deze buitengewone eeuw en met het recht op vrije discussie en ideologische stromingen binnen de communistische partijen.

Trotskistisch geluid over het kernstopakkoord

Volgens een in het theoretische orgaan "Fourth International" opgenomen verklaring van het Verenigd Secretariaat van de Vierde Internationale moet een juiste waardering van het te Moskou gesloten kernstopverdrag zijn gebaseerd op een analyse zowel van de redenen die tot

de ondertekening hebben geleid als van de praktische gevolgen ervan.

Ten aanzien van deze redenen wordt gezegd, dat bovenal de twee voornaamste atoommogendheden de bestaande toestand willen stabiliseren. Zij zouden daarbij pogen te vermijden om anderen, en wel in de eerste plaats China, toe te laten tot de "atoomclub", dit ter handhaving van eigen overheersende machtsposities.

De leiders van de ondertekenende landen zouden bovendien hebben overwogen dat zij in politiek opzicht het verdrag goed kunnen gebruiken door het de volkeren aan te bieden als een soort concessie aan de vredeswil. De wezenlijke betekenis van het bereikte akkoord wordt door het trotskistische blad zeer bescheiden genoemd. Wel is het duidelijk dat het akkoord de twee grote atoommogendheden bevoordeelt ten nadele van de andere en dat het in het bijzonder voor de Verenigde Staten gunstiger is dan voor de Sowjet-Unie. Zulks niet alleen omdat Amerika meer ervaring heeft op het gebied van ondergrondse proeven (die immers doorgaan), maar vooral ook omdat het besluit van de Sowjet-leiders, zoals gemakkelijk was te voorzien, heeft geleid tot een feitelijke breuk tussen de twee machtigste arbeidersstaten.

Volgens "Fourth International" is het verdrag, "overeenkomstig de bedoelingen van Chroestsjow en natuurlijk van de kapitalisten", duidelijk gericht tegen China, dat aldus naar een lager plan wordt teruggevoerd.

Het Sowjet-Russische argument dat de vrede wordt gediend door te weigeren China met de atoombewapening te helpen, wordt onaanvaardbaar genoemd. Integendeel, het bezit van atoomwapens door andere arbeidersstaten dan de Sowjet-Unie, zou een beletsel temeer hebben gevormd tegen de oorlogszuchtige plannen der kapitalisten.

Door te verklaren dat de Sowjet-Unie het schild is van de gehele socialistische wereld en ook het enige atoomschild moet blijven en voorts ook door de verklaring dat alleen de Sowjet-leiding kan beslissen over kernbewapeningszaken, werpen Chroestsjows aanhangers het masker af. Deze verklaringen betekenen nl. een teruggrijpen naar de conceptie van een "leiding gevende staat", een conceptie die voor altijd scheen te hebben afgedaan, aldus dit commentaar van de zijde der trotskisten.

BUITENLANDS REISOVERZICHTTot + 15 november 1963I = Inreis
U = Uitreis

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
14-7-'63 18-8-'63	BEKKER, F.F.	24- 1-1934	Studeert te Moskou. Vakantie in Nederland.
15-7-'63 20-8-'63	HULSMAN, G.A. en groep kinderen	6- 4-1938	Lid "Uilenspiegelclub". Werbelinsee (DDR), pionierskamp.
16-7-'63 30-8-'63	HORST, S.v.d.	12- 1-1936	Studeert te Moskou. Vakantie in Nederland.
27-7-'63 7-8-'63	BLOM, G. (+ echtgenote)	17- 4-1909	Secr. Ver. Verzet 1940-1945. Londen, vakantie.
30-7-'63 18-8-'63	POTHOVEN, G. (+ echtgenote en kind)	4-11-1926	Correspondent "De Waarheid" te Moskou. Vakantie in Nederland.
2-8-'63	MULLER-v. West, E. + echtgenoot	30- 4-1904	Best. lid CPN-district Amsterdam. SU, vakantie.
5-8-'63 12-8-'63	KONING, L.H.	18- 9-1899	Directeur Heiermann & Co. Praag, zakenreis.
+ 17-8-'63 28-9-'63	BAAN, J. (+ echtgenote)	9- 9-1908	Resp. employé Druk. Dijkman, employé rest. Felix en financieel medewerkster CPN. DDR, zes-weekse vakantie.
	BRANDENBURG-v.d. Meijden, W.C.	31- 1-1908	
	MESTER-Kuijper, B.M.	1- 4-1906	
4-9-'63 12-9-'63	GROOT, S. de	19- 7-1899	Voorzitter CPN. Parijs, feest 1'Humanité.
5-9-'63 11-9-'63	BLOM, G. HARTHOORN, W.L. KORPER-Ejzensztat, Ch. KEMPERS-Grashof, A.G.	17- 4-1909 13- 2-1913 2- 1-1902 15- 6-1905	Resp. secr. Ver. Verzet 1940-1945, comm. schrijver verzetsroman, lid Ned. Auschwitz Comité en wed. comm. verzetsstrijder. Oost-Berlijn, uitreiking verzetsmedailles op 8 sept.
6-9-'63 22-9-'63	ENTHOVEN, C.F.S.E.Mr.	21-12-1901	Vooraanstaand communiste. SU, vakantie.
12-9-'63 (I)	CLERX, N.	8- 6-1931	Best. lid CPN-district Rotterdam. Terug uit Moskou na politieke scholingscursus sinds aug. '62.
12-9-'63	NIEUWENHUIJSE, W.J.A.	21- 9-1938	Best. lid CPN-district Zaanstreek. Terug uit Moskou na politieke scholingscursus sinds febr. '63.

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
± 15-9-'63	FERARES, M.	5- 1-1922	Vooraanstaand lid Ned. sectie 4e Internationale. Brussel, bespreking over Algerije.
21-9-'63 (U)	FURTH, J.I.	7- 7-1910	Leden Ned. Auschwitz Comité. Bergen-Belsen, Herdenkingsplechtigheid op 22 sept.
	FURTH-Halverstad, E.	19- 5-1913	
	CORPER, L.	12- 1-1921	
	CORPER-Blik, R.	13- 8-1926	
24-9-'63 30-9-'63	BLOM, G.	17- 4-1909	Secr. Ver. Verzet 1940-1945. Praag, zitting Bureau FIR.
25-9-'63 26-9-'63	MENDELS, S.	20- 9-1921	Plv. dir. Pegasus. België, zakenreis.
26-9-'63 13-10-'63	VELTMAN, A.	10-10-1914	Resp. funct. Reisdiensten "Vrede" en "Centrum" en lid CPN. DDR, Tsjechoslowakije, Hongarije en Roemenië, voorbereiding reis-seizoen '64.
	MEIJER, M.	28- 5-1908	
	KORTLEVERS, P.J.	29- 9-1907	
26-9-'63 29-9-'63	ROMAGNOLI, L.	9- 3-1924	Resp. lid dag. best. PCI en Parlements lid (delegatieleider), secr. Livorno-distr. PCI, medewerkster afd. buitenl. CC-PCI. Besprekingen met CPN-leiding.
26-9-'63 1-10-'63	BERNINI, B.	4- 1-1919	
	TREVI-Mykkanen, I. (Italianen)	13- 4-1926	
28-9-'63 30-9-'63	STROOMBERG, H.W.M. + echtgenote	27-11-1910	Lid Land. Raad V.V. Roemenië, vakantie in het kader van de FIR-uitwisseling.
± 5-10-'63 6-10-'63	KORPER, S.	25- 9-1907	Delegatie Ver. Verzet 1940-1945. Frankfurt a/M, congres Verein. Verfolgten des Naziregimes.
	SMIT, Chr.	11- 9-1907	
	SPIER, J.	11- 2-1916	
	KORPER-Ejzensztat, Ch.	2- 1-1902	
± 12-10-'63 13-10-'63	HAM, B.G. v.d.	10- 2-1912	Resp. best. lid en leden Sachsenhausen Vriendenkring. Sachsenhausen, 5e "Bundestreffen" Sachsenhausen Comité.
	SCHMIDT, H.	6- 2-1908	
	TELLING, J.R.	7- 1-1919	
18-10-'63 21-10-'63	HARTMAN, J.	23-12-1897	Leden voormalige Hinag. Rendsburg, Nordland Treffen van de Hiag.
	OORT, M.J.v.	11-12-1914	
	SCHAAR, W.v.d.	11-11-1929	
	PLANTENGA, J.H.H.	28- 8-1918	
	DRAAYER, L.	12- 9-1927	
22-10-'63 31-10-'63	SEGGELEN, J. v.	16-11-1921	Directeur Pegasus. Moskou, werkbezoek Mez. Kniga.
23-10-'63 27-10-'63	THOREZ-Vermeersch, J.	-	Resp. dag. best. PCF (delegatieleidster) en leden CC-PCF. Besprekingen met CPN-leiding.
	COURTIEU, P.	-	
	THEVENIN, G. (Fransen)	-	

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb. datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
26-10-'63	ROSSAERT, A. PAUWELS, L. (Belgen)	9-10-1926	Belgische Europafront- functionarissen. Den Haag, contactmiddag Europafront.
27-10-'63	TURF, J. (?) (Belg)	-	Lid CC-CPB. Amsterdam, Waarheidfestival.
31-10-'63 (U)	GROOT, S. de + echtgenote	19- 7-1899	Voorzitter CPN. Frankrijk (Cannes), vakantie.
± 2-11-'63	JUNGE, H.	1-11-1914	Secr. Int. Sachsenhausen Comité. Amsterdam, ver- gadering Ned. Sachsenhau- sen Vriendenkring en Ned. Auschwitz Comité.

STAKINGSOVERZICHT NOVEMBER 1963

- Bedrijf : N.V. Scheepswerven Nicolaas Witsen en Vis te Alkmaar.
- Aanleiding : ontevredenheid over ontslag koffie-juffrouw.
- Inmenging vakbonden : ANMB/NVV bemiddelde.
- Resultaat : geen.
- Aantal werknemers : \pm 40.
- Aantal stakers : \pm 40.
- Duur van de staking : $\frac{1}{2}$ dag (5-11-'63).
-
- Bedrijf : N.V. Nieuwe Rotterdamse Courant te Rotterdam.
- Aanleiding : eis om in oktober '63 overeengekomen loonsverhoging van f 0,07 per uur met terugwerkende kracht tot 1-1-'63 te doen ingaan.
- Inmenging vakbonden : onbekend.
- Resultaat : geen.
- Aantal werknemers : \pm 450 (technisch personeel).
- Aantal stakers : \pm 130 (technisch personeel).
- Duur van de staking : 3 dagen (8, 9 en 10-11-'63).
-
- Bedrijf : Classificeerbedrijf N.V. Junius en Zn. te Rotterdam.
- Aanleiding : directie weigerde met erkende vakbond te onderhandelen.
- Inmenging vakbonden : NBV/NVV gaf parool tot staking.
- Resultaat : akkoord bereikt.
- Aantal werknemers : \pm 300.
- Aantal stakers : boten- en werkplaatspersoneel (57 man).
- Duur van de staking : 14 dagen (8 tot 22-11-'63).

Gehele of gedeeltelijke stakingen van buschauffeurs in het streekvervoer:

Noord- en Zuidholland

- Westlandse Stoomtramweg Mij.
Autobusonderneming van de Gebr. van Gogh
Ver. Auto Vervoer Onderneming
Van Iperen en Verhoef
N.V. Rotterdamsche Tramweg Mij.
De Twee Provinciën
Vermaat's Autobusbedrijf
RAGOM
N.V. Citosa
VAGU
Noord- Zuidhollandse Vervoer Mij.
Noordhollandse Auto Car Onderneming
NHADO
Oosterom's autobusonderneming

Noordbrabant

- Brabantse Buurtspoorwegen en Autodiensten N.V.

Groningen, Friesland, Drenthe

N.V. Groninger Autobusdienst Onderneming
Marnedienst
Roland
GDS
ESA
DAM
Noord Oost Friesche Autobusonderneming N.V.
N.V. Ned. Tramweg Mij.
LAB
NACO
LABO
DABO/ED
Drentse Vervoers Mij.

Overijssel, Gelderland, Utrecht

N.V. Salland
N.V. Flevodienst
N.V. Vervoermij. de Noord-Westhoek
N.V. Veluwsche Autobusdienst
Veluwse Autodienst
N.V. Gelderse Tramwegen
Ned. Buurtvervoer Mij.
Stadsautobusdienst N.V. Henri Nefkens te Amersfoort (solidariteitsstaking)

Aanleiding : Eis: opheffing verschil in beloning tussen bus-
chauffeurs in grote steden en die van de streek-
vervoersdiensten.

Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : + 10.000 streekchauffeurs.
Aantal stakers : + 6.000 streekchauffeurs.
Duur van de staking : 2 dagen (14 en 15-11-'63).

Bedrijf : Wollenstoffenfabriek N.V. W. Brands en Zn. te
Tilburg.

Aanleiding : wantrouwen tegen directie inz. loonberekening.
Inmenging vakbonden : onbekend.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : onbekend.
Aantal stakers : 30 (weverij-personeel).
Duur van de staking : 2 dagen (15 en 18-11-'63).

Bedrijf : N.V. Rotterdamsche Droogdok Mij. te Rotterdam.
Aanleiding : tariefsverhoging geëist.

Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : 1.500 (reparatie-personeel).
Aantal stakers : 150 (reparatie-personeel).
Duur van de staking : 1 dag (20/21-11-'63).

Volgens het CBS was het aantal werkdagen dat in 1963 door stakingen is verloren gegaan, in de maand

januari	809
februari	0
maart	349
april	1928
mei	0
juni	90
juli	2025
augustus	2891
september	10611
oktober	13250

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
*9-15 dec.	Zitting Uitv. Comité Wereld Fed. Dem. Jeugd.	Djakarta	WFDJ
*21-22 dec.	Amateurfestival Alg. Ned. Jeugd verb. Amsterdam		ANJV
*tussen 27 dec. - 1 jan.	Conf. Ned. sectie 4e Internat.	?	Ned. sectie 4e Internat.
1963	Internat. bijeenk. v. jonge toeristen.	Hoge Tatra (Tsj.)	WFDJ
1963	Conferentie over Jeugdtoerisme.	?	WFDJ
1963	W. Eur. Conf. journalisten.	?	IOJ
begin 1964	Conf. Duitse Vraagstuk.	Wenen? Joegoslavië?	WVR?
Pasen	21e Congres CPN.	Amsterdam	CPN
30 mrt. - 4 april '64	8e Wereldcongres Juristen.	Boedapest	IVDJ
10-15 apr. '64	3e Internat. conf. VVI-Overheid.	Praag	WVV
maart 1964	7e Congres Ned. Vrouwenbeweging.	Amsterdam	NVB
18-21 mei '64	2e Internat. conf. VVI-Handel.	Warschau	WVV
mei 1964	11e Internat. conf. VVI-Mijnbouw.	Moskou	WVV
zomer 1964	Internat. stud. conf. over kolonialisme.	Sowjet-Unie	IUS
*1964	Bijeenk. Alg. Raad Féd. Internat. d. Résistants.	?	FIR
1964	Internat. conf. Werkende Jeugd.	?	WFDJ
1965	9e Wereldjeugdfestival (?).	?	WFDJ/IUS
*1965	5e Congres Féd. Internat. des Résistants.	?	FIR

* nieuw c.q. aangevuld.